

Franska revolutionen

I Frankrike levde **kungen** och **adeln** ett liv i **lyx och överflöd**. Den franske **kungen Ludvig XVI** slösade mycket pengar på pampiga fester och påkostade slottsbyggen.

Dessutom hade krigen mot Storbritannien tömt statskassan. För att få pengarna att räcka till, ville den plågade kungen att Frankrikes befolkning skulle **betala högre skatter**.

I Frankrike hade man bara **tre stånd**.

Det var **adel**, **präster** och sedan det tredje ståndet, som var **resten av befolkningen**. Men det var bara det tredje ståndet, som bestod av **borgare och bönder**, som var **tvungna att betala skatt**.

För att lösa landets problem blev **kungen** tvungen att **sammankalla** till ett möte eller **riksdag i Paris år 1789**. Det hade inte hänt på 175 år, för kungarna i Frankrike brukade styra utan att fråga riksdagen om lov.

Nationalförsamlingen bildas

Men riksdagen slutade med att **det tredje ståndet**, som bestod av borgare och bönder, struntade i kungens riksdag. Istället bildade de **en egen riksdag**, som de kallade **nationalförsamlingen**. Till och med en del adelsmän och präster började stödja och ville vara med i nationalförsamlingen.

Till sist blev kungen tvungen att gå med på att det var **nationalförsamlingen** som var **Frankrikes nya riksdag**. **Ståndssamhället** var nu **avskaffat** och kungen, adeln och kyrkan styrde inte längre Frankrike.

*À haut espoir q'eu feu la finira ben tôt.
Un prêtre portait un frottoir d'un noble.
Attention aux enfants dont le poids retombe en entier sur le peuple. M. de Talleyrand et le
Noble ont ensemble le paiement à faire, mais encore est-il demandé des grains, des pommes, qui gravitent
L'État et le Noblesse ont cultivé pour le peuple, mais ils ne cultivent pas.*

Bilden är en karikatyr som visar att det är bönderna i det tredje ståndet, som får bära upp adeln och prästerna. Vad tror du att tecknaren som ritade bilden ville berätta?

Frankrikes nya **nationalförsamling** samlas i det så kallade Bollhuset.

▼ Franska revolutionen och Napoleontiden

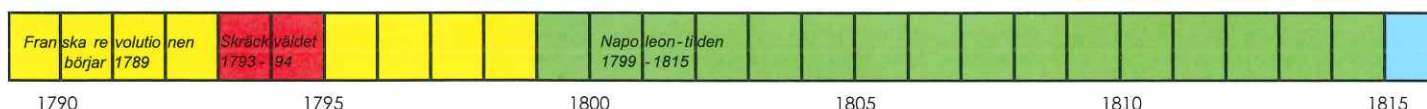
Bastiljen stormas
14 juli 1789

Napoleon
statskupp
1799

Napoleon
anfaller
Ryssland
1812

1790

1795

1800

1805

1810

1815

Ludvig XVI
avrättas
1793

Napoleon
kejsare 1804

Napoleon
besegras vid
Waterloo och
landsförvisas
1815

Stormningen av Bastiljen

Men invånarna i Paris litade inte på kungen. Kungen hade skickat soldater och militär till huvudstaden. Många trodde att soldaterna hade order att anfälla de obehäpnade parisarna.

Så **den 14 juli 1789** stormade tusentals arga fransmän ett fängelse och vapenförråd i Paris, som hette **Bastiljen**. Där tog de så mycket vapen som de kunde bära. Alla fångar som var fängslade släppte man fria. Det var så här den **franska revolutionen startade**.

Revolutionen spred sig snabbt till landsbygden. Där **anföll** folkmassorna **adelsmännens slott** och tvingade dem att lämna ifrån sig sina rättigheter. Många adelsmän lämnade landet i skräck.

Frihet, jämlikhet och broderskap

Nationalförsamlingen bestämde att **alla människor** skulle vara **jämlika**. Kungen fick sitta kvar, men saknade nu all makt. Revolutionärernas slagord blev *Frihet, jämlikhet och broderskap*.

Frankrike fick **en ny flagga**, *Trikoloren*, i färgerna blått, vitt och rött. Det är faktiskt samma flagga, som Frankrike har idag.

Skräckväldet

Den franska revolutionen varade i flera år och blev både våldsam och blodig. Ledarna lät avrätta över 40 000 människor i **giljotinen**. En giljotin var en slags avrättnings-maskin, som halshög den som skulle avrättas.

Till sist fängslades också kungen, **Ludvig XVI**, och hans drottning **Marie Antoinette**. Även de miste sina huvuden i giljotinen. Den här tiden har kommit att kallas för **skräckväldet**.

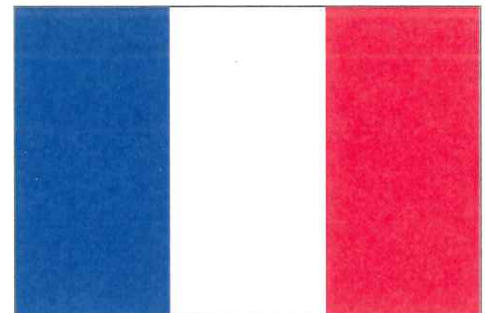
Efter två år fick folket nog av allt blod och dödande. De politiker som styrde under skräckväldet, blev själva avrättade. Skräckväldet var över.

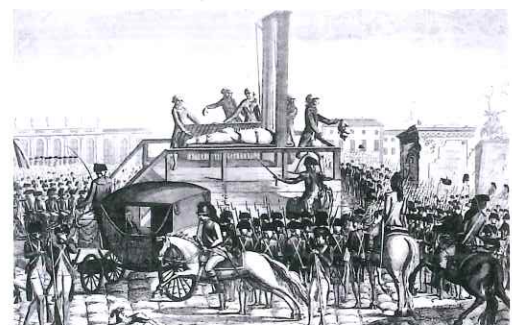
Den 14 juli år 1789 stormades fängelset **Bastiljen**. Det var så här den franska revolutionen startade.

Även kvinnor deltog i revolutionen. Över 5 000 kvinnor tågade till kungens slott Versailles och hämtade hem bröd, spannmål och hela den kungliga familjen till Paris.

Frankrike fick en ny flagga som fick namnet **Trikoloren**.

Frankrikes kung Ludvig XVI blir avrättad i **giljotinen**.

Napoleon blir Frankrikes kejsare

Medan den franska revolutionen höll på, var det många av landets **fiender**, som passade på att **anfälla Frankrike**. Tack vare att man hade infört **allmän värnplikt** och hade duktiga officerare, lyckades Frankrike att försvara sig mot angreppen från andra länder. En av dessa officerare var general **Napoleon Bonaparte**.

I en **statskupp** år 1799 tog Napoleon **makten i landet**.

Vid den här tiden hade det länge varit otryggt i landet. Så många fransmän **längtade** efter en **stark ledare**, som kunde skapa ordning och reda i landet. År 1804 lät Napoleon utse sig själv till **enväldig kejsare** av Frankrike.

Frankrike anföll andra länder i Europa för att **sprida revolutionen**. Napoleon var en skicklig, men maktlysten general och försökte bli hela Europas härskare. Frankrike vann seger efter seger. Inom några år hade Napoleons arméer **erövrat nästan hela Europa**.

Napoleon besegras

År 1812 bestämde Napoleon sig för att **anfälla Ryssland**. Det var ett av de länder som Frankrike inte hade besegrat. Napoleon **intog** Rysslands huvudstad **Moskva**.

Men samtidigt led hans armé **stora förluster**. Hundratusentals franska soldater frös ihjäl, dog av svält eller dödades i de ryska anfällen. Europas länder lyckades nu tillsammans **besegra Napoleon** och få honom avsatt. Därefter **landsförvisades** Napoleon till den lilla ön **Elba** utanför Italiens kust.

Men Napoleon återkom till Frankrike och blev på nytt Frankrikes kejsare. Efter **hundra dagar** besegrades till sist Napoleon och hans soldater av engelsmännen i det berömda **slaget vid Waterloo**.

Napoleon **fängslades** på den lilla ön **S:t Helena** mitt ute i Atlanten. Där fick han sitta till sin död år 1821.

Napoleon Bonaparte

Napoleon kröner sig själv till **kejsare** i Notre Dame i Paris den 2 december 1804.

Napoleon och hans armé **anfaller Ryssland**.

Napoleon fängslas på ön **S:t Helena** 1815.

Vad förändrades efter revolutionen?

Den franska revolutionen var viktig eftersom den gjorde Frankrike till ett av de allra första länderna, som inte hade en kung och adelsmän som styrde. Man hade visat att **enväldiga härskare kunde avsättas**.

Efter revolutionen hade borgarna i Frankrike tagit makten. Vanligt fattigt folk hade inte fått samma frihet och jämlikhet. Men allt fler människor tyckte nu att det var självklart att ett **land skulle styras** av folkets **valda representanter**.

Nya måttenheter

Förändringarna under den franska revolutionen förde med sig att människorna i Frankrike även valde att ta bort alla gamla och ofta röriga måttenheter. Den 5 april 1795 tog man fram **nya måttenheter**, som gällde för längd, area, volym och vikt.

På så sätt fick enheten för **längd** namnet **meter**. Man tillverkade även en **arkivmeter** som fortfarande finns kvar i Paris. Enheten för **massa**, eller **vikt**, fick namnet **gram**. Man lät tillverka ett **arkivkilogram**, som skulle visa exakt hur mycket ett kilogram skulle väga. Enheten för **area** kom att kallas **kvadratmeter** och enheten för **volym** fick namnet **liter**.

Under 1800-talet spred sig användandet av dessa måttenheter snabbt ut i Europa. Idag är dessa enheter de allra vanligaste i större delen av världen.

Numrering av hus

Det var faktiskt **Napoleon**, som **införde** hur vi idag **numrerar våra hus**. Det brukar ju vara jämna nummer på den ena sidan gatan och ojämna nummer på den andra. Dessutom är alltid numren i ordning. Tidigare var oftast husnumren slumpvis utsatta, eller efter när husen byggdes.

Sverige var ett av de länder som snabbast tog efter Napoleons idé. Snart var Stockholms hus numrerade och ordnade efter hur nära slottet de var placerade.

Rouget de Lisle sjunger **Marseljäsen** för första gången 1792. Sången kom senare att bli **Frankrikes nationalsång**.

Arkivmetern finns fortfarande kvar i Paris.

Napoleon införde **husnumrering** med jämna nummer på den ena sidan gatan och ojämna nummer på den andra sidan.

Kan du svara på dessa frågor?

1. Vilka var de tre stånden i Frankrike? _____

2. Vilka av dessa stånd betalade skatt? _____

3. Varför ville den franske kungen ta ut högre skatter? _____

4. Vad kallades den nya riksdag som startades av det tredje ståndet?

5. Hur startade den franska revolutionen? _____

6. Vad blev revolutionens slagord? _____

7. Vad är Trikoloren för något? _____

8. Varför kallades perioden 1793 - 94 för skräckväldet? _____

9. Vem var Napoleon Bonaparte? _____

10. Vilka förändringar skedde efter den franska revolutionen? _____

11. Under den franska revolutionen ändrades många måttenheter.

Para ihop rätt enhet med rätt storhet. Dra streck.

Längd	<i>liter</i>
Massa	<i>kvadratmeter</i>
Area	<i>meter</i>
Volym	<i>gram</i>